

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

23. ledna 2018*

„Řízení o předběžné otázce – Policejní a soudní spolupráce v trestních věcech – Rámcové rozhodnutí 2002/584/SVV – Evropský zatýkací rozkaz – Postupy předávání mezi členskými státy – Důvody pro povinné odmítnutí výkonu – Článek 3 bod 3 – Nezletilé osoby – Povinnost ověřit minimální věk pro trestní odpovědnost nebo posouzení dalších podmínek stanovených právem vykonávajícího členského státu v každém jednotlivém případě k tomu, aby nezletilá osoba mohla být v konkrétním případě stíhána nebo odsouzena“

Ve věci C-367/16,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím hof van beroep te Brussel (odvolací soud v Bruselu, Belgie) ze dne 23. června 2016, došlým Soudnímu dvoru dne 5. července 2016, v řízení týkajícím se výkonu evropského zatýkacího rozkazu vydaného na

Dawida Piotrowského,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, A. Tizzano (zpravodaj), místopředseda, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, L. Bay Larsen, J. Malenovský, E. Levits, C. G. Fernlund a C. Vajda, předsedové senátů, J.-C. Bonichot, A. Arabadžev, C. Toader, S. Rodin, F. Biltgen a K. Jürimäe, soudci,

generální advokát: Y. Bot,

vedoucí soudní kanceláře: M.-A. Gaudissart, náměstek vedoucího soudní kanceláře,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 13. června 2017,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za belgickou vládu C. Pochet, L. Van den Broeck, C. Van Lul a N. Cloosen, jako zmocněnkyněmi,
- za Irsko A. Joycem a J. Quaney, jako zmocněnci, ve spolupráci s J. Fitzgeraldem, BL,
- za francouzskou vládu D. Colasem a R. Coesmem, jako zmocněnci,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyni, ve spolupráci s L. Ventrellou, avvocato dello Stato,
- za polskou vládu B. Majczynou a J. Sawickou, jako zmocněnci,
- za rumunskou vládu R. Mangu, M. Chicu a E. Gane, jako zmocněnkyněmi,

* Jednací jazyk: nizozemština.

– za Evropskou komisi R. Troostersem a S. Grünheid, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 6. září 2017,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 3 bodu 3 rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (Úř. věst. 2002, L 190, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 34), ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009 (Úř. věst. 2009, L 81, s. 24) (dále jen „rámcové rozhodnutí 2002/584“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci v Belgii probíhajícího řízení týkajícího se výkonu evropského zatýkacího rozkazu, jež dne 17. července 2014 vydal Sąd Okręgowy w Białymstoku (okresní soud v Białymstoku, Polsko) na Dawida Piotrowského.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Body 5 až 7 odůvodnění rámcového rozhodnutí 2002/584 uvádějí:

„(5) Z cíle stanoveného pro Evropskou unii stát se prostorem svobody, bezpečnosti a práva vyplývá zrušení vydávání mezi jednotlivými členskými státy a jeho nahrazení systémem předávání mezi justičními orgány. Dále zavedení zjednodušeného systému předávání odsouzených nebo podezřelých osob za účelem trestního řízení nebo výkonu soudních rozhodnutí ve věcech trestních umožňuje odstranit složitost a možné prodlení spojené se stávajícími postupy vydávání. Tradiční vztahy spolupráce, které až dosud převládaly mezi jednotlivými členskými státy, by měly být nahrazeny systémem volného pohybu soudních rozhodnutí ve věcech trestních, zahrnujícím jak rozhodnutí předcházející odsouzení, tak i pravomocná rozhodnutí, v prostoru svobody, bezpečnosti a práva.

(6) Evropský zatýkací rozkaz stanovený v tomto rámcovém rozhodnutí je prvním konkrétním opatřením v oblasti trestního práva k provedení zásady vzájemného uznávání, na kterou Evropská rada poukázala jako na „úhelný kámen“ justiční spolupráce.

(7) Jelikož cílů týkajících se nahrazení systému mnohostranného vydávání založeného na Evropské úmluvě o vydávání ze dne 13. prosince 1957 nelze dostatečně dosáhnout jednostranným jednáním členských států, a proto, z důvodu jejich rozsahu a účinků, jich může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Rada přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity ve smyslu článku 2 Smlouvy o Evropské unii a článku 5 Smlouvy o založení Evropského společenství. V souladu se zásadou proporcionality ve smyslu článku 5 [ES] toto rámcové rozhodnutí nepřekračuje rámec toho, co je pro jeho dosažení nezbytné.“

- 4 Článek 3 uvedeného rámcového rozhodnutí zní:

„Justiční orgán členského státu, který má vykonat zatýkací rozkaz (dále jen „vykonávající justiční orgán“), odmítne vykonat evropský zatýkací rozkaz v těchto případech:

[...]

3. pokud osoba, na niž byl evropský zatýkací rozkaz vydán, není podle práva vykonávajícího státu vzhledem ke svému věku trestně odpovědná za jednání, pro které je zatýkací rozkaz vydán.“

5 Článek 15 rámcového rozhodnutí 2002/584 stanoví:

„1. Vykonávající justiční orgán rozhodne o předání osoby ve lhůtách a za podmínek stanovených v tomto rámcovém rozhodnutí.

2. Považuje-li vykonávající justiční orgán informace, které mu sdělil vystavující členský stát, za nedostatečné pro to, aby mohl rozhodnout o předání, požádá o neprodlené poskytnutí potřebných doplňujících informací, zejména s ohledem na články 3 až 5 a článek 8, a může stanovit lhůtu, ve které mají být tyto informace dodány, přičemž vezme v úvahu nutnost dodržet lhůty stanovené v článku 17.

3. Vystavující justiční orgán může kdykoli doručit vykonávajícímu justičnímu orgánu dodatečné užitečné informace.“

6 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/800 ze dne 11. května 2016 o procesních zárukách pro děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými osobami v trestním řízení (Úř. věst. 2016, L 132, s. 1) (dále jen „směrnice 2016/800“), v bodě 8 odůvodnění uvádí:

„Pokud jsou děti podezřelými nebo obviněnými osobami v trestním řízení nebo jsou účastníky řízení týkajícího se evropského zatýkacího rozkazu podle rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV [...] (dále jen ‚vyžádané osoby‘), měly by členské státy zajistit, aby prvořadým hlediskem bylo vždy zohlednění nejlepšího zájmu dítěte v souladu s čl. 24 odst. 2 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen ‚Listina‘).“

7 Článek 1 této směrnice stanoví:

„Tato směrnice stanoví společná minimální pravidla pro některá práva dětí:

- a) které jsou podezřelými nebo obviněnými osobami v trestním řízení nebo
- b) na které se vztahuje řízení týkající se evropského zatýkacího rozkazu podle rámcového rozhodnutí 2002/584/SVV [...].“

8 Podle čl. 3 bodu 1 uvedené směrnice se „dítětem“ rozumí osoba mladší 18 let.

9 Článek 17 směrnice 2016/800, nadepsaný „Řízení týkající se evropského zatýkacího rozkazu“, stanoví:

„Členské státy zajistí, aby se práva uvedená v člancích 4, 5, 6 a 8, člancích 10 až 15 a článku 18 použila obdobně v případě dítěte, které je vyžádanou osobou, po jeho zatčení v rámci řízení podle evropského zatýkacího rozkazu ve vykonávajícím členském státě.“

Belgické právo

10 Článek 4 bod 3° wet betreffende het Europees aanhoudingsbevel (zákon o evropském zatýkacím rozkazu) ze dne 19. prosince 2003 (*Belgisch Staatsblad* ze dne 22. prosince 2003, s. 60075, dále jen „zákon o evropském zatýkacím rozkazu“) uvádí, že „[v]ýkon evropského zatýkacího rozkazu se odmítne [...], jestliže osoba, na niž byl vydán evropský zatýkací rozkaz, ještě nemůže být podle belgického práva vzhledem ke svému věku trestně odpovědná za jednání, pro které byl evropský zatýkací rozkaz vydán“.

- 11 Článek 36 wet betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade (zákon o ochraně mladistvých, péči o nezletilé, kteří se dopustili jednání kvalifikovaného jako trestný čin, a nápravě škody tímto činem způsobené) ze dne 8. dubna 1965 (*Belgisch Staatsblad* ze dne 15. dubna 1965, s. 4014), ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „zákon o ochraně mladistvých“), zní takto:

„Jeugdrechtbank (soud pro mladistvé) rozhoduje:

[...]

- 4° o návrzích státního zástupce ve vztahu k osobám stíhaným pro čin kvalifikovaný jako trestný čin, který byl spáchán před dovršením 18. roku věku.

[...]“

- 12 Článek 57bis tohoto zákona zní:

„§ 1. Pokud osobě, která je za čin, jenž je kvalifikován jako trestný čin, souzena před jeugdrechtbank (soud pro mladistvé), bylo v době spáchání tohoto činu 16 nebo více let a pokud se jeugdrechtbank (soud pro mladistvé) domnívá, že opatrovnícké, ochranné nebo výchovné opatření není vhodné, může věc rozhodnutím s odůvodněním postoupit státnímu zástupci, aby stíhání, je-li dotyčná osoba podezřelá ze spáchání přečinu nebo trestného činu, u něhož lze procesně postupovat jako v případě přečinu, proběhlo buď před zvláštním senátem jeugdrechtbank (soud pro mladistvé), který použije obecné předpisy trestního práva a trestního řízení, pokud pro to existuje důvod, anebo pokud je tato osoba podezřelá ze spáchání trestného činu, u něhož nelze procesně postupovat jako v případě přečinu, před porotním soudem, jehož složení je stanoveno v čl. 119 druhém pododstavci soudního řádu, pokud pro to existuje důvod. Jeugdrechtbank (soud pro mladistvé) však může věc postoupit pouze tehdy, je-li kromě toho splněna jedna z následujících podmínek:

- vůči dotyčné osobě již bylo nařízeno jedno či více z opatření uvedených v čl. 37 § 2, čl. 37 § 2bis nebo čl. 37 § 2ter nebo nabídka nápravy uvedená v člancích 37bis až 37quinqies,
- jedná se o čin uvedený v člancích 373, 375, 393 až 397, 400, 401, 417ter, 417quater a 471 až 475 trestního zákona nebo o pokus spáchat čin uvedený v člancích 393 až 397 trestního zákona.

Odůvodnění se týká osobnosti dotyčné osoby, jejího okolí a stupně její zralosti.

Toto ustanovení lze použít, i pokud dotyčná osoba v době vynesení rozsudku dosáhla věku 18 let. V tomto případě se pro účely použití této kapitoly považuje za nezletilou.

§ 2. Aniž je dotčen článek 36bis, může jeugdrechtbank (soud pro mladistvé) věc na základě tohoto článku postoupit až poté, co nechal provést sociální vyšetření a psychologicko-lékařské vyšetření podle čl. 50 druhého pododstavce.

Cíl psychologicko-lékařského vyšetření spočívá v posouzení situace, a to na základě osobnosti dotyčné osoby, jejího okolí a rovněž stupně její zralosti. Pokud to přispěje k posouzení její osobnosti, zohlední se druh, frekvence a závažnost činů, z nichž je osoba obviněna. Král stanoví pravidla, podle nichž se psychologicko-lékařské vyšetření provádí.

Avšak:

- 1° jeugdrechtbank (soud pro mladistvé) může věc postoupit, aniž by měl k dispozici zprávu o psychologicko-lékařském vyšetření, pokud zjistí, že se příslušná osoba danému vyšetření vyhýbá nebo ho odmítá;
- 2° jeugdrechtbank (soud pro mladistvé) může věc postoupit, aniž by musel provést sociální vyšetření nebo aniž by si musel vyžádat psychologicko-lékařské vyšetření, bylo-li vůči osobě, která je mladší 18 let, na základě jednoho nebo více činů, které spáchala po dovršení věku 16 let a které jsou uvedeny v člancích 323, 373 až 378, 392 až 394, 401 a 468 až 476 trestního zákona, přijato rozsudkem opatření a dotyčná osoba je znovu stíhána za jeden nebo více těchto činů, které byly spáchány po prvním odsouzení. Spisy předchozího řízení se připojí ke spisu v novém řízení;
- 3° jeugdrechtbank (soud pro mladistvé) rozhoduje za stejných podmínek o žádosti o postoupení věci probíhající vůči osobě mladší 18 let, která po dovršení věku 16 let spáchala čin kvalifikovaný jako trestný čin, který se trestá trestem odnětí svobody v délce více než 20 let, a která je stíhána až po dovršení věku 18 let.

[...]“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 13 Dawid Piotrowski, narozený dne 11. srpna 1993 v obci Lapy (Polsko), je polským státním příslušníkem.
- 14 Dne 17. července 2014 vydal Sąd Okręgowy w Białymstoku (okresní soud v Białymstoku) na D. Piotrowského evropský zatýkací rozkaz pro účely jeho předání polským orgánům k výkonu trestů vynesených dvěma rozsudky tohoto soudu. Prvním rozsudkem, vydaným dne 15. září 2011, byl dotyčný odsouzen k trestu odnětí svobody v délce šesti měsíců za krádež jízdního kola. Druhým rozsudkem, vydaným dne 10. září 2012, byl dotyčný odsouzen k trestu odnětí svobody v délce dvou let a šesti měsíců za poskytnutí nepravdivých informací o závažném útoku.
- 15 Usnesením ze dne 6. června 2016 nařídil onderzoekrechter van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel (vyšetřující soudce nizozemskojazyčného soudu prvního stupně v Bruselu, Belgie) vzetí D. Piotrowského do vazby pro účely jeho předání Polské republice jakožto vystavujícímu členskému státu k výkonu rozsudku ze dne 10. září 2012.
- 16 Uvedený soudce měl naproti tomu v tomto usnesení za to, že vzhledem k čl. 4 bodu 3° zákona o evropském zatýkacím rozkazu nemůže být vykonán evropský zatýkací rozkaz vydaný Sędem Okręgowym w Białymstoku (okresní soud v Białymstoku) v části, v níž se týká rozsudku ze dne 15. září 2011, neboť dotyčnému bylo v době spáchání činu, z něhož byl obviněn, 17 let a v daném případě nebyly splněny podmínky stanovené v Belgii pro to, aby mohla být stíhána nezletilá osoba, která v okamžiku spáchání činu dovršila věku 16 let.
- 17 Dne 7. června 2016 podal procureur des Konings (královský prokurátor, Belgie) odvolání k hof van beroep te Brussel (odvolací soud v Bruselu, Belgie) proti té části uvedeného usnesení, v níž se částečně odmítá výkon předmětného evropského zatýkacího rozkazu.
- 18 V této souvislosti procureur des Konings (královský prokurátor) tvrdí, že na základě zákona o ochraně mladistvých platí, že byl-li věk pro trestní odpovědnost dospělého stanoven na 18 let, může být nezletilá osoba starší 16 let přesto trestně odpovědná, dopustila-li se trestných činů na úseku dopravy nebo pokud jeugdrechtbank (soud pro mladistvé) její věc postoupil v případech a za podmínek stanovených zákonem. V tomto kontextu je pro účely uplatnění důvodu odmítnutí uvedeného v čl. 4 bodě 3° zákona o evropském zatýkacím rozkazu dostačující, že bude provedeno abstraktní posouzení

kritéria věku, od jehož dovršení může být dotyčná nezletilá osoba trestně odpovědná. Není tedy nezbytné provádět konkrétní posouzení dalších podmínek, jež musí být podle belgického práva splněny pro zahájení případného trestního stíhání této nezletilé osoby.

- 19 V návaznosti na toto odvolání byl spis týkající se výkonu předmětného evropského zatýkacího rozkazu rozdělen do dvou částí.
- 20 Raadkamer van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel (senát trestního úseku nizozemskojazyčného soudu prvního stupně v Bruselu, Belgie), který posuzoval část tohoto zatýkacího rozkazu týkající se rozsudku ze dne 10. září 2012, vyhověl dne 21. června 2016 předání D. Piotrowského do Polské republiky pro účely výkonu uvedeného rozsudku.
- 21 Naproti tomu v rámci odvolacího řízení týkajícího se výkonu rozsudku ze dne 15. září 2011 hof van beroep te Brussel (odvolací soud v Bruselu) souhlasně s procureur des Konings (královský prokurátor) konstatoval, že podle belgického práva může být trestní odpovědnost nezletilé osoby starší 16 let – s výjimkou trestných činů na úseku dopravy – založena jen tehdy, pokud jeugdrechtbank (soud pro mladistvé) věc postoupí a vrátí státnímu zástupci, aby stíhání proběhlo v závislosti na spáchaném trestném činu buď před zvláštním senátem uvedeného soudu, nebo před porotním soudem.
- 22 Podle čl. 57bis odst. 1 zákona o ochraně mladistvých však jeugdrechtbank (soud pro mladistvé) může věc postoupit jen tehdy, je-li splněna jedna z následujících podmínek, a sice jestliže vůči dotyčné osobě již bylo nařízeno jedno či více opatrovnických, ochranných nebo výchovných opatření, byl-li v rámci mediace či konzultace učiněn návrh na zjednání nápravy nebo jedná-li se o spáchání závažného trestného činu uvedeného ve výslovně vyjmenovaných člancích trestního zákoníku nebo jeho pokus. Totéž ustanovení dále stanoví, že odůvodnění rozhodnutí o postoupení věci přijaté tímto soudem se týká osobnosti dotyčné osoby, jejího okolí a stupně její zralosti. Podle čl. 57bis odst. 2 tohoto zákona může uvedený soud věc postoupit teprve poté, co nechal provést sociální vyšetření a psychologicko-lékařské vyšetření uvedené osoby.
- 23 Hof van beroep te Brussel (odvolací soud v Bruselu) v tomto legislativním kontextu podotýká, že judikatura Hof van Cassatie (Kasační soudní dvůr, Belgie) není jednoznačná, pokud jde o výklad čl. 4 bodu 3° zákona o evropském zatýkacím rozkazu.
- 24 Pokud jde totiž o důvod odmítnutí uvedený v tomto ustanovení, francouzskojazyčné oddělení druhého senátu Hof van Cassatie (Kasační soudní dvůr) rozsudkem ze dne 6. února 2013 v podstatě rozhodlo, že jelikož řízení o postoupení věci není použitelné na osobu stíhanou orgány jiného členského státu než orgány Belgického království, je k předání nezletilé osoby v rámci výkonu evropského zatýkacího rozkazu nutné konkrétní posouzení podmínek nezbytných pro stíhání nebo odsouzení této osoby v Belgii jakožto vykonávajícím členském státě. Naproti tomu měl Hof van Cassatie (Kasační soudní dvůr), rozhodující v plénu, v rozsudku ze dne 11. června 2013 v podstatě za to, že zásada vzájemného uznávání předpokládá, že soud vykonávajícího členského státu nemůže předání nezletilé osoby, na niž se vztahuje evropský zatýkací rozkaz, podmínit zvláštním rozhodnutím o postoupení věci, neboť tento soud se musí pro účely takového případného předání omezit na prosté abstraktní posouzení kritéria věku trestní odpovědnosti této nezletilé osoby.
- 25 Vzhledem k této nejednotnosti v judikatuře a ke skutečnosti, že důvod odmítnutí stanovený v čl. 4 bodě 3° zákona o evropském zatýkacím rozkazu je provedením důvodu pro povinné odmítnutí výkonu upraveného článkem 3 bodem 3 rámcového rozhodnutí 2002/584, považoval hof van beroep te Brussel (odvolací soud v Bruselu) za nezbytné požádat Soudní dvůr o upřesnění působnosti tohoto ustanovení unijního práva, aby mohl zajistit takový výklad belgického práva, jenž bude v souladu se zněním a účelem tohoto ustanovení unijního práva.

26 Za těchto podmínek se hof van beroep te Brussel (odvolací soud v Bruselu) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Musí být čl. 3 bod 3 rámcového rozhodnutí [2002/584] vykládán v tom smyslu, že předávání osob je přípustné pouze tehdy, pokud se tyto osoby podle práva vykonávajícího členského státu považují za plnoleté, nebo dovoluje výše uvedené ustanovení vykonávajícímu členskému státu předávat i nezletilé, kteří jsou na základě vnitrostátních předpisů od určitého věku (a případně za splnění řady podmínek) trestně odpovědní?
- 2) V případě, že předávání nezletilých není podle čl. 3 bodu 3 rámcového rozhodnutí [2002/584] zakázáno, musí být toto ustanovení tedy vykládáno v tom smyslu, že
- a) existence (teoretické) možnosti potrestat podle vnitrostátního práva nezletilé od určitého věku představuje dostatečné kritérium pro povolení předání (jinými slovy stačí provedení abstraktního posouzení na základě kritéria věku, od kterého může být osoba trestně odpovědná, bez nutnosti zohledňovat případné další podmínky), nebo
- b) ani zásada vzájemného uznávání zakotvená v čl. 1 odst. 2 rámcového rozhodnutí [2002/584], ani znění čl. 3 bodu 3 tohoto rámcového rozhodnutí nebrání provedení konkrétního posouzení jednotlivého případu vykonávajícím členským státem, při kterém může být požadováno, aby v souvislosti s osobou, o jejíž předání se žádá, byly splněny stejné podmínky trestní odpovědnosti, které platí pro státní příslušníky vykonávajícího členského státu s přihlédnutím k jejich věku v době spáchání činů, k druhu trestného činu, z něhož jsou obviněni, a dokonce k dřívějším soudním řízením ve vystavujícím členském státě, která vedla k výchovnému opatření, a to i tehdy, pokud tyto podmínky ve vystavujícím členském státě neexistují?
- 3) Pokud vykonávající členský stát může provést konkrétní přezkum, nemá pak být za účelem zabránění beztrestnosti činů rozdíl mezi předáním za účelem trestního stíhání a předáním za účelem výkonu trestu?“

K předběžným otázkám

K první otázce

- 27 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 3 bod 3 rámcového rozhodnutí 2002/584 vykládán v tom smyslu, že vykonávající justiční orgán musí odmítnout předání každé osoby, na niž byl vydán evropský zatýkácí rozkaz, která je podle práva vykonávajícího členského státu považována za nezletilou, nebo pouze předání nezletilých osob, které podle tohoto práva nedosáhly věku požadovaného pro to, aby tyto osoby byly trestně odpovědné za jednání, pro které je na ně zatýkácí rozkaz vydán.
- 28 V tomto ohledu je třeba připomenout, že čl. 3 bod 3 rámcového rozhodnutí 2002/584 ukládá vykonávajícímu justičnímu orgánu povinnost odmítnout výkon evropského zatýkácího rozkazu, pokud osoba, na niž byl tento rozkaz vydán, není „podle práva vykonávajícího členského státu vzhledem ke svému věku trestně odpovědná za jednání, pro které je uvedený rozkaz vydán“.
- 29 Ze znění čl. 3 bodu 3 rámcového rozhodnutí 2002/584 tedy vyplývá, že důvod odmítnutí upravený v tomto ustanovení se nevztahuje obecně na nezletilé osoby, nýbrž odkazuje pouze na ty osoby, které nedosáhly věku požadovaného právem vykonávajícího členského státu pro to, aby tyto osoby byly trestně odpovědné za jednání, pro které je na ně zatýkácí rozkaz vydán.

- 30 Unijní normotvůrce tedy zamýšlel vyloučit z předání nikoli všechny nezletilé osoby, nýbrž pouze ty, které z důvodu svého věku nemohou být trestně stíhány nebo odsouzeny ve vykonávajícím členském státě pro předmětná jednání, a vzhledem k absenci harmonizace v dané oblasti ponechává tomuto členskému státu pravomoc stanovit minimální věk, od kterého daná osoba splňuje podmínky pro vznik trestní odpovědnosti za takové jednání.
- 31 Z toho plyne, jak uvedl generální advokát v bodě 32 svého stanoviska, že čl. 3 bod 3 rámcového rozhodnutí 2002/584 musí být vzhledem ke svému znění vykládán v tom smyslu, že vykonávajícím justičním orgánům v zásadě neumožňuje odmítnout předání nezletilých osob, na něž byl vydán evropský zatýkácí rozkaz a jež dosáhly minimálního věku, od kterého mohou být podle práva vykonávajícího členského státu považovány za trestně odpovědné za jednání, pro které je na ně zatýkácí rozkaz vydán.
- 32 Jak rovněž uvedl generální advokát v bodě 29 svého stanoviska, takový výklad podle všeho podporují i přípravné práce k tomuto ustanovení.
- 33 V návaznosti na návrh rámcového rozhodnutí Rady o evropském zatýkáčím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy [COM(2001) 522 final] (Úř. věst. 2001, C 332E, s. 305), předložený Komisí, totiž Evropský parlament ve své zprávě ze dne 14. listopadu 2001 obsahující návrh legislativního usnesení se změnami tohoto návrhu (A5-0397/2001) navrhl vložit do článku 30a důvod, pro něž lze odmítnout výkon evropského zatýkáčím rozkazu, ve vztahu k osobě, o níž se má za to, že nedosáhla „věku trestní odpovědnosti“ podle práva vykonávajícího členského státu.
- 34 Prostřednictvím této změny, na jejímž základě byl nakonec do rámcového rozhodnutí 2002/584 vložen důvod pro povinné odmítnutí výkonu stanovený v čl. 3 bodu 3 tohoto rámcového rozhodnutí, tak Evropský parlament podle všeho zamýšlel zavést zvláštní výjimku při zavádění systému evropského zatýkáčím rozkazu, jež měla umožnit, aby bylo vyloučeno předání nikoli obecně všech nezletilých osob, nýbrž pouze těch osob, které vzhledem ke svému věku nemohou podle práva vykonávajícího členského státu podléhat trestnímu řízení ani být v takovém řízení odsouzeny za jednání, pro které je na ně zatýkácí rozkaz vydán.
- 35 A konečně je výklad čl. 3 bodu 3 rámcového rozhodnutí 2002/584 obsažený v bodě 31 tohoto rozsudku podpořen i normativním kontextem, do něhož je toto rámcové rozhodnutí zasazeno.
- 36 V tomto ohledu je totiž nutno konstatovat, že zejména za účelem podpory dodržování základních práv nezletilých osob zaručených Listinou a Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsanou dne 4. listopadu 1950 v Římě, zavádí směrnice 2016/800, jak vyplývá z jejího čl. 1 písm. b), společná minimální pravidla zejména na ochranu procesních práv dětí, tj. osob mladších 18 let, na které se vztahuje řízení týkající se evropského zatýkáčím rozkazu podle rámcového rozhodnutí 2002/584. Článek 17 této směrnice konkrétně stanoví, že řada práv přiznaných dětem, které jsou podezřelými nebo obviněnými osobami ve vnitrostátním trestním řízení, se musí obdobně použít v případech dítěte, na něž je vydán takový zatýkáčím rozkaz, a to od jeho zatčení ve vykonávajícím členském státě.
- 37 Tato ustanovení směrnice 2016/800 potvrzují, že unijní právo a konkrétně rámcové rozhodnutí 2002/584 vykonávajícím justičním orgánům v zásadě nezakazují předání nezletilých osob, které dosáhly věku pro trestní odpovědnost ve vykonávajícím členském státě. Tato směrnice nicméně uvedeným orgánům ukládá povinnost, aby jim při provádění tohoto rámcového rozhodnutí zajistily dodržení některých zvláštních procesních práv zaručených v rámci vnitrostátních trestních řízení, aby zajistily, jak uvádí bod 8 odůvodnění uvedené směrnice, aby prvořadým hlediskem bylo vždy zohlednění nejlepšího zájmu dítěte v souladu s čl. 24 odst. 2 Listiny.

- 38 Vzhledem k výše uvedeným úvahám je třeba na první otázku odpovědět, že čl. 3 bod 3 rámcového rozhodnutí 2002/584 musí být vykládán v tom smyslu, že vykonávající justiční orgán musí odmítnout pouze předání nezletilých osob, na něž byl vydán evropský zatýkací rozkaz, které podle práva vykonávajícího členského státu nedosáhly věku pro trestní odpovědnost za jednání, pro které je na ně zatýkací rozkaz vydán.

K druhé otázce

- 39 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 3 bod 3 rámcového rozhodnutí 2002/584 musí být vykládán v tom smyslu, že pro účely rozhodnutí o předání nezletilé osoby, na niž je vydán evropský zatýkací rozkaz, musí vykonávající justiční orgán pouze ověřit, zda dotyčná osoba dosáhla minimálního věku pro to, aby byla ve vykonávajícím členském státě trestně odpovědná za jednání, pro které je takový zatýkací rozkaz vydán, nebo v tom smyslu, že tento orgán může rovněž posoudit, zda jsou v daném případě splněny další podmínky týkající se individuálního posouzení, jimiž právo tohoto členského státu konkrétně podmiňuje stíhání nebo odsouzení nezletilé osoby.
- 40 V této souvislosti je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora je při výkladu ustanovení unijního práva třeba vzít v úvahu nejen jeho znění, ale i jeho kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí (viz zejména rozsudky ze dne 11. ledna 2017, Grundza, C-289/15, EU:C:2017:4, bod 32, a ze dne 25. ledna 2017, Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, bod 30).
- 41 Pokud jde o znění čl. 3 bodu 3 rámcového rozhodnutí 2002/584, je třeba poukázat na to, že toto ustanovení je formulováno v tom smyslu, že vykonávající justiční orgán musí výkon evropského zatýkacího rozkazu odmítnout, pokud osoba, na niž byl tento rozkaz vydán, není podle práva vykonávajícího členského státu „vzhledem ke svému věku trestně odpovědná za jednání, pro které je uvedený rozkaz vydán“.
- 42 Ze znění tohoto ustanovení tedy vyplývá, že při odmítnutí předání nezletilé osoby, na niž byl vydán evropský zatýkací rozkaz, se vykonávající justiční orgán musí pouze ujistit, zda tato osoba nedosáhla minimálního věku pro to, aby mohla být podle práva vykonávajícího členského státu trestně stíhána nebo odsouzena za totéž jednání, pro něž byl vydán evropský zatýkací rozkaz.
- 43 Článek 3 bod 3 rámcového rozhodnutí 2002/584 tudíž nestanoví možnost, že vykonávající justiční orgán při rozhodování o předání dotyčné osoby přihlíží i k dalším podmínkám týkajícím se individuálního posouzení, jimiž právo jeho členského státu konkrétně podmiňuje případné stíhání nebo odsouzení nezletilé osoby, jako jsou podmínky, jež jsou v projednávaném případě uvedeny v čl. 57bis odst. 1 a 2 zákona o ochraně mladistvých. Vystavujícímu justičnímu orgánu přísluší uplatnit zvláštní pravidla týkající se trestního postihu za činy spáchané nezletilými v jeho členském státě.
- 44 Vzhledem k neexistenci jakéhokoli výslovného odkazu v tomto smyslu neumožňuje znění čl. 3 bodu 3 rámcového rozhodnutí 2002/584 za těchto podmínek podpořit výklad, podle něhož by měl vykonávající justiční orgán odmítnout předání nezletilé osoby, na niž byl vydán evropský zatýkací rozkaz, na základě posouzení zvláštní situace této osoby a jednání, pro které na ni byl zatýkací rozkaz vydán, ve světle dalších podmínek týkajících se individuálního posouzení, jimiž je konkrétně podmíněna trestní odpovědnost nezletilé osoby za toto jednání ve vykonávajícím členském státě.
- 45 Tento závěr je podpořen, jak uvedl generální advokát v bodě 55 svého stanoviska, kontextem a obecnou systematikou, do nichž je zasazeno toto ustanovení, i cíli sledovanými rámcovým rozhodnutím 2002/584.
- 46 Pokud jde o kontext a obecnou systematiku čl. 3 bodu 3 rámcového rozhodnutí 2002/584, je třeba připomenout, že jak vyplývá zejména z jeho čl. 1 odst. 1 a 2 a z bodů 5 a 7 jeho odůvodnění, má toto rámcové rozhodnutí za cíl nahradit mnohostranný systém vydávání založený na Evropské úmluvě

o vydávání ze dne 13. prosince 1957 systémem předávání odsouzených nebo podezřelých osob mezi justičními orgány za účelem trestního řízení nebo výkonu soudních rozhodnutí, který je založen na zásadě vzájemného uznávání (rozsudky ze dne 16. listopadu 2010, Mantello, C-261/09, EU:C:2010:683, bod 35; ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 75, a ze dne 10. listopadu 2016, Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, bod 25).

- 47 V oblasti upravené rámcovým rozhodnutím 2002/584 je zásada vzájemného uznávání, která je – jak vyplývá zejména z bodu 6 odůvodnění rámcového rozhodnutí – „úhelným kamenem“ justiční spolupráce v trestních věcech, uplatněna v čl. 1 odst. 2 tohoto rámcového rozhodnutí, podle kterého jsou členské státy v zásadě povinny evropskému zatýkácímu rozkazu vyhovět (rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 79, jakož i citovaná judikatura).
- 48 Z toho vyplývá, že vykonávající justiční orgány mohou takový zatýkácí rozkaz odmítnout pouze v případech povinného odmítnutí výkonu podle článku 3 rámcového rozhodnutí 2002/584 nebo fakultativního odmítnutí výkonu podle článků 4 a 4a tohoto rámcového rozhodnutí. Zatímco výkon evropského zatýkácího rozkazu tedy představuje pravidlo, je odmítnutí jeho výkonu pojato jako výjimka, která musí být vykládána restriktivně (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 29. června 2017, Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, bod 19, a ze dne 10. srpna 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, body 50 a 51).
- 49 Je sice pravda, že Soudní dvůr již připustil, že zásady vzájemného uznávání a vzájemné důvěry mezi členskými státy smějí být omezeny ve výjimečných okolnostech. Kromě toho, jak vyplývá z čl. 1 odst. 3 rámcového rozhodnutí 2002/584, nemůže být tímto rámcovým rozhodnutím dotčena povinnost ctít základní práva zakotvená zejména v Listině (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, body 82 a 83), a v projednávaném případě konkrétně v jejím článku 24 týkajícím se práv dítěte, jež jsou členské státy při provádění tohoto rámcového rozhodnutí povinny respektovat.
- 50 Pokud však jde o řízení týkající se evropského zatýkácího rozkazu, je za zaručení těchto práv v první řadě odpovědný vystavující členský stát, u něhož je třeba vycházet z toho, že dodržuje unijní právo a zejména základní práva unijním právem uznaná [v tomto smyslu viz posudek 2/13 (Přistoupení Unie k EÚLP) ze dne 18. prosince 2014, EU:C:2014:2454, bod 191 a citovaná judikatura].
- 51 Po tomto upřesnění je třeba jednak uvést, že důvod pro povinné odmítnutí výkonu uvedený v čl. 3 bodě 3 rámcového rozhodnutí 2002/584 nemůže být jakožto výjimka ze zásady, že evropský zatýkácí rozkaz se vykoná, vykládán způsobem, jenž by vykonávajícímu justičnímu orgánu umožňoval odmítnout takový zatýkácí rozkaz na základě analýzy, která není výslovně stanovena tímto ustanovením ani jinými pravidly tohoto rámcového rozhodnutí, například analýzy spočívající v posouzení, zda jsou v daném případě splněny další podmínky individuálního posouzení, jimiž právo vykonávajícího členského státu konkrétně podmiňuje případné stíhání nebo odsouzení nezletilé osoby.
- 52 Kromě toho je třeba konstatovat, že se takové posouzení může týkat skutečností, které mají – stejně jako ve věci v původním řízení – subjektivní povahu, jako je osobnost, okolí a úroveň zralosti dotyčné nezletilé osoby, nebo objektivní povahu, například existence recidivy nebo již přijatých opatření na ochranu mladistvých, což by ve skutečnosti vedlo ke skutečnému meritornímu přezkumu analýzy, která již byla provedena v rámci soudního rozhodnutí přijatého ve vystavujícím členském státě, které je základem evropského zatýkácího rozkazu. Jak přitom uvedl generální advokát v bodě 56 svého stanoviska, takový přezkum by odporoval a odepřel veškerý užitečný účinek zásadě vzájemného uznávání, která předpokládá existenci vzájemné důvěry v tom, že každý členský stát akceptuje použití trestního práva platného v ostatních členských státech, i kdyby provedení vlastního vnitrostátního práva vedlo k odlišnému řešení, a neumožňuje tudíž vykonávajícímu justičnímu orgánu nahradit

vlastním posouzením posouzení trestní odpovědnosti nezletilé osoby, na niž byl vydán evropský zatýkácí rozkaz, provedené již ve vystavujícím členském státě v rámci soudního rozhodnutí, které je základem tohoto zatýkácího rozkazu.

- 53 Taková možnost by ostatně byla neslučitelná i s cílem usnadnit a urychlit soudní spolupráci, který je sledován rámcovým rozhodnutím 2002/584 (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 76, a ze dne 25. ledna 2017, Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, bod 31).
- 54 Je totiž nesporné, že toto rámcové rozhodnutí zavedlo zjednodušený a efektivnější systém předávání osob odsouzených za porušení trestního práva nebo podezřelých z porušení trestního práva (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 28. června 2012, West, C-192/12 PPU, EU:C:2012:404, bod 53, a ze dne 16. července 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, bod 40), což – jak vyplývá z bodu 5 odůvodnění uvedeného rámcového rozhodnutí – umožňuje odstranit složitost a možné prodlení spojené se stávajícími postupy vydávání, které existovaly před přijetím tohoto rámcového rozhodnutí (rozsudek ze dne 30. května 2013, F, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, bod 57).
- 55 Takový cíl se projevuje zejména v rámci úpravy lhůt pro přijímání rozhodnutí o evropském zatýkáčím rozkazu (rozsudek ze dne 30. května 2013, F, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, bod 58), jež jsou členské státy povinny dodržovat (rozsudek ze dne 25. ledna 2017, Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, bod 32 a citovaná judikatura) a jejichž význam je vyjádřen v řadě ustanovení rámcového rozhodnutí 2002/584 (rozsudek ze dne 16. července 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, bod 29 a citovaná judikatura).
- 56 Konkrétně k přijetí rozhodnutí o výkonu evropského zatýkáčím rozkazu je třeba uvést, že čl. 17 odst. 1 rámcového rozhodnutí 2002/584 stanoví, že evropský zatýkáčím rozkaz se projednává a vykonává jako neodkladná záležitost. Odstavec 2 tohoto článku stanoví pro přijetí pravomocného rozhodnutí o výkonu tohoto zatýkáčím rozkazu přesnou lhůtu 10 dnů a odstavec 3 lhůtu 60 dnů, a to podle toho, zda vyžádaná osoba se svým předáním souhlasí či nikoli. Jen ve zvláštních případech, kdy zatýkáčím rozkaz nelze vykonat v uvedených lhůtách, umožňuje odstavec 4 citovaného článku prodloužit tyto lhůty o dalších 30 dnů s tím, že vykonávající justiční orgán o tom musí neprodleně uvědomit vystavující justiční orgán s uvedením důvodů prodlení. Mimo tyto konkrétní případy může podle čl. 17 odst. 7 rámcového rozhodnutí členský stát nedodržet tyto lhůty jen za výjimečných okolností, přičemž tento členský stát musí o tom zároveň informovat Eurojust s uvedením důvodů prodlení.
- 57 Pro účely zjednodušení a urychlení postupu předávání ve lhůtách stanovených v článku 17 rámcového rozhodnutí 2002/584 obsahuje toto rozhodnutí v příloze zvláštní formulář, jež musí vystavující justiční orgány vyplnit s uvedením specificky požadovaných informací.
- 58 Podle článku 8 rámcového rozhodnutí 2002/584 jsou těmito informacemi zejména totožnost a státní příslušnost vyžádané osoby, údaj o tom, zda existuje vykonatelný rozsudek, zatýkáčím rozkaz nebo jiné vykonatelné soudní rozhodnutí se stejným účinkem v oblasti působnosti článků 1 a 2 tohoto rámcového rozhodnutí, povaha a právní kvalifikace trestného činu, popis okolností, za kterých byl trestný čin spáchán, včetně doby, místa a míry účasti vyžádané osoby na trestném činu, uložený trest nebo trestní sazby stanovené pro daný trestný čin ve vystavujícím členském státě a – pokud možno – jiné následky trestného činu.
- 59 Účelem uvedených informací je podle všeho poskytnout minimální formální údaje, jež jsou nezbytné pro to, aby vykonávající justiční orgány mohly rychle provést evropský zatýkáčím rozkaz tím, že neprodleně rozhodnou o předání. Formulář stanovený v příloze rámcového rozhodnutí 2002/584 neobsahuje žádnou specifickou informaci umožňující vykonávajícím justičním orgánům případně posoudit zvláštní situaci dotyčné nezletilé osoby ve světle subjektivních nebo objektivních okolností,

například těch, jež jsou uvedeny v čl. 57bis odst. 1 a 2 zákona o ochraně mladistvých, jimiž je konkrétně podmíněna možnost stíhat nebo odsoudit nezletilou osobu podle trestního práva jejich členského státu.

- 60 Je pravda, jak ve svých písemných vyjádřeních tvrdí italská a rumunská vláda, že pokud vykonávající justiční orgány považují informace, které jim sdělil vystavující členský stát, za nedostatečné pro to, aby mohly rozhodnout o předání, mají možnost, stanovenou v čl. 15 odst. 2 rámcového rozhodnutí 2002/584, požádat o neprodlené poskytnutí potřebných doplňujících informací, aby získaly další důkazy předložené před vystavujícím justičním orgánem.
- 61 Je však třeba konstatovat, že tato možnost zůstává krajním řešením pouze pro výjimečné případy, kdy má vykonávající justiční orgán za to, že nemá k dispozici všechny formální informace nezbytné pro to, aby mohl neprodleně rozhodnout o předání. Za těchto podmínek by praxe členského státu spočívající v posuzování zvláštní situace nezletilé osoby, na niž se vztahuje evropský zatýkácí rozkaz vydaný orgánem jiného členského státu, mohla vykonávající justiční orgán nutit k tomu, aby si systematicky vyžadoval doplňující informace od vystavujícího justičního orgánu, aby se mohl ujistit, že jsou splněny další podmínky týkající se individuálního posouzení umožňující konkrétně stíhat nebo odsoudit nezletilou osobu ve vykonávajícím členském státě, což by mělo za následek, že by cíl zjednodušení a zajištění rychlého předání byl zbaven veškerého užitečného účinku.
- 62 Vzhledem k výše uvedeným úvahám je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že čl. 3 bod 3 rámcového rozhodnutí 2002/584 musí být vykládán v tom smyslu, že pro účely rozhodnutí o předání nezletilé osoby, na niž je vydán evropský zatýkácí rozkaz, musí vykonávající justiční orgán pouze ověřit, zda dotyčná osoba dosáhla minimálního věku pro to, aby byla ve vykonávajícím členském státě trestně odpovědná za jednání, pro které je takový zatýkácí rozkaz vydán, a nemusí přihlížet k případným dalším podmínkám týkajícím se individuálního posouzení, jimiž právo tohoto členského státu konkrétně podmiňuje stíhání nebo odsouzení nezletilé osoby za takové jednání.

K třetí otázce

- 63 S ohledem na odpověď podanou na druhou otázku není namístě odpovídat na třetí otázku.

K nákladům řízení

- 64 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 3 bod 3 rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkáčím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy, ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009, musí být vykládán v tom smyslu, že justiční orgán členského státu, který má vykonat zatýkácí rozkaz, musí odmítnout pouze předání nezletilých osob, na něž byl vydán evropský zatýkácí rozkaz, které podle práva vykonávajícího členského státu nedosáhly věku pro trestní odpovědnost za jednání, pro které je na ně zatýkácí rozkaz vydán.
- 2) Článek 3 bod 3 rámcového rozhodnutí 2002/584, ve znění rámcového rozhodnutí 2009/299, musí být vykládán v tom smyslu, že pro účely rozhodnutí o předání nezletilé osoby, na niž je vydán evropský zatýkácí rozkaz, musí vykonávající justiční orgán pouze ověřit, zda dotyčná

osoba dosáhla minimálního věku pro to, aby byla ve vykonávajícím členském státě trestně odpovědná za jednání, pro které je takový zatýkácí rozkaz vydán, a nemusí přihlížet k případným dalším podmínkám týkajícím se individuálního posouzení, jimiž právo tohoto členského státu konkrétně podmiňuje stíhání nebo odsouzení nezletilé osoby za takové jednání.

Podpisy.